

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 430/2024 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen ammattikorkeakouluja edeltävien insinöörintutkintojen asemasta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Hilikka Kempin /kesk näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 430/2024 vp:

Millaisiin toimiin ministeri ryhtyy korjatakseen aiemman insinöörintutkinnon omaavien epätasa-arvoisen aseman työelämässä ja

miten varmistetaan, että kymmenien vuosien osaaminen tekniikan alalla saadaan täydellisesti hyödynnettyä Suomen kilpailukyvyn kasvattamisessa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

On tärkeää, että saamme hyödynnettyä ihmisten osaamisen ja kyvykkyyden Suomessa täysimääräisesti. Samalla on tärkeää varmistaa, että tutkinnot ovat yhteismitallisia ja vastaavat niille asetettuja osaamistavoitteita. Aiemman insinööritutkinnon suorittaneita tarvitaan edelleen työmarkkinoilla ja heidän osaamisensa, sekä koulutuksessa että työelämässä hankittu, on edelleen relevanttia ja työpaikoilla tunnustettua.

Vuoteen 1994 saakka ammatillisen koulutuksen koulutusrakenne jakautui kolmeen asteeseen: kouluasteeseen, opistoasteeseen ja ammatilliseen korkea-asteeseen. Insinöörin tutkinto sijoittui näistä ammatilliselle korkea-asteelle. Insinöörien tutkinnot säilyivät ammatillisen korkea-asteen tutkintoina ammattikorkeakoulu-uudistukseen asti, jolloin ne sellaisenaan lakkautettiin ja tilalle tuli uusia, ammattikorkeakoulututkintoja. Insinöörikoulutus ei siis sellaisenaan muuttunut ammattikorkeakoulututkinnoksi, eivätkä ne ole nykyisten insinööritutkintojen (AMK) kanssa yhteismitallisia.

Ammattikorkeakoulututkintoja perustettaessa työelämän muuttuneet tarpeet ja koulutusasteen muutos otettiin huomioon. Insinööritutkinnoissa ja ammattikorkeakoulututkinnoissa on joitakin sisällöllisiä vastaavuuksia. Ammattikorkeakoulututkinto oli osa muutosta, jossa koulutusjärjestelmää kehitettiin muun muassa insinööritutkintojen ja sairaanhoitajatutkintojen osalta eri koulustasolle kuin aiemmin – niistä tuli korkeakoulutusta. Insinöörin tutkinto luokitellaan Tilastokeskuksen tilastoissa alemmaksi korkeakouluasteeksi. Vanhalla korkeakouluasteen tutkinnolla ei

kuitenkaan tarkoiteta samaa kuin nykyisin korkeakoulututkinnolla, vaikka terminologia on osin samankaltainen.

Kansalliseen tutkintojen viitekehykseen on sijoitettu kaikki tutkintojärjestelmän mukaiset tutkinnot ja oppimäärät. Kansalliseen viitekehykseen ei ole sijoitettu takautuvasti tutkintojärjestelmästä ennen viitekehysten vahvistamista poistuneita tutkintoja ja oppimääriä, esimerkiksi aikaisemmissa teknillisissä oppilaitoksissa suoritettuja insinöörien tutkintoja. Samoin esimerkiksi sairaanhoitajien osalta viitekehykseen on sijoitettu sairaanhoitajan ammattikorkeakoulututkinto, mutta ei aiempaa sairaanhoitajan opistoasteen tutkintoa.

Vanhoiden tutkintojen sijoittaminen kansalliseen tutkintojen viitekehykseen olisi haasteellista. Mikäli vanha ammatillisen korkea-asteen insinöörien tutkinto sijoitettaisiin kansalliseen viitekehykseen, vastaava sijoittaminen tulisi tehdä myös huomattavalle määrälle muita aiempia ammatillisen koulutuksen opistoasteen tutkintoja, joiden alan tutkintoja annetaan nykyään ammattikorkeakouluissa. Näitä ovat muun muassa useat sosiaali- ja terveydenhoitoalan, merenkulkualan, luonnonvara-alan ja matkailu- ja ravitsemusalan tutkinnot. Esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhoitoalan henkilöstöä ja heidän koulutustaan koskevat tiukat kelpoisuusvaatimukset.

Kansalliset tutkintojen viitekehukset tai tutkintojärjestelmät ja niihin kuuluvat tutkinnot perustuvat EU-suositusten mukaisesti oppimistulosten periaatteeseen ja tavoitteeseen. Viitekehykseen sijoittaminen edellyttää sitä, että tutkinnot ovat määriteltävissä yhteismitallisiksi. Vanha insinööritutkinto ei täytä tätä vaatimusta, koska sen osalta ei oltu yleisesti määritelty oppimistavoitteita, kuten nykyisissä tutkinnoissa, vaan ainoastaan tutkinnon kesto ja joiltain osin tutkinnon opetus sisältöjä.

Kansallinen tutkintojen viitekehys ja sen kuvaus tutkintojen vaativuustasojen vertailusta ei ole työelämässä laajasti tunnettu. Rekrytointitilanteissa osaaminen ratkaisee. Tutkinnon sijoittaminen nykyiseen, kansalliseen viitekehykseen ei näin ollen muuttaisi vanhojen tutkintojen asemaa koulutusjärjestelmässämme.

Työpaikat ja työnantajat arvioivat itsenäisesti, millaiset niiden osaamistarpeet ovat ja millaista koulutusta tai työkokemusta ne henkilöstöltä edellyttävät. Joissakin tehtävissä säädöksissä on myös asetettu tehtäviin kelpoisuusvaatimuksia. Tekniikan aloilla tarvitusta osaamisesta ei lähtökohtaisesti päättä valtiolta, vaan työnantajat. On olennaista, että työnantajat löytävät avoimena oleviin tehtäviin osaavaa ja omiin tarpeisiinsa vastaavaa työvoimaa. Valtiotyönantajan osalta kukin hallinnonala määrittelee kelpoisuusvaatimukset. Tällä hetkellä eri hallinnonaloilla olevia kelpoisuusvaatimuksia arvioidaan. Tavoitteena on helpottaa osaavan työvoiman saatavuutta.

Koska ammatillisen korkea-asteen insinöörikoulutuksen päättymisestä on kulunut jo noin 25 vuotta, voi tilanne olla myös se, ettei koulutusta aina muisteta tai osata ottaa huomioon työntekijöitä palkattaessa. Insinööritutkinnon suorittaneiden osaaminen olisi kiistatta soveltuvaa moniin tehtäviin. Lopulta tämän arvioi kuitenkin aina rekrytointipäätöksiä tekevä työnantaja.

Näiden kokeneiden, koulutettujen osaajien panos on kuitenkin syytä hyödyntää työelämässä. Suomi tarvitsee kaikki osaajat. Moni tekniikan alan yritys viestii osaajapulasta. Jos kysymyksessä kuvattu haaste johtuu tiedon puutteesta, on erittäin tärkeää, että alan toimijat viestivät ja kertovat aktiivisesti näiden kokeneiden tekniikan alan osaajien potentiaalista.

Helsingissä 5.12.2024

Tiede- ja kulttuuriministeri Sari Multala

VN/32260/2024-OKM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: